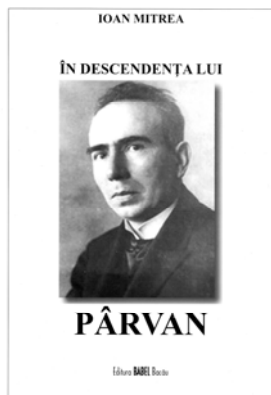

**IOAN MITREA, ÎN DESCENDENȚA LUI PÂRVAN,
EDITURA BABEL, BACĂU, 2012, 340 P.**

Această ultimă lucrare tipărită a lui Ioan Mitrea, reputat specialist în domeniul istoriei medievale de la est de Carpați, constituie un omagiu adus peste timp lui Vasile Pârvan, legendarul fondator al școlii moderne de arheologie din România. Așa cum ne-a obișnuit, autorul face dovada unei bune cunoașteri a epocii și a literaturii de specialitate, fiind aidoma lui Pârvan „dominat de cultul muncii creatoare” (p. 19).

Lucrarea îi oferă prilejul lui Ioan Mitrea să evidențieze efortul depus pentru recuperarea trecutului istoric al poporului român și de alți specialiști de prestigiu, precum Ion Nestor, Mircea Petrescu-Dîmbovița. Dumitru Protase, Iulian Antonescu, Dan Gh. Teodor, Alexandru Zub, Răzvan Theodorescu, Ioan Scurtu, Victor Spinei. Temele abordate de cei nominalizați scot la iveală aspecte sensibile ale istoriei noastre, aspecte care ne definesc profilul etnocultural și ne conferă o identitate proprie în arealul european. Amintim, în treacăt, problema continuității, care a polarizat decenii de-a rândul atenția istoriografiei românești. Din multitudinea de lucrări consacrate acestei chestiuni, se remarcă **Getica**, considerată de la apariție și până în zilele noastre una dintre cele mai populare și influente cărți din cultura contemporană (p. 93). Ioan Mitrea susține pe bună dreptate că „Prin **Getica**, V. Pârvan a creat fundamentul științific al cunoașterii procesului de formare a poporului român, ca exponent al romanității orientale” (p. 93). Dar aceasta nu este singura lucrare de referință a lui Pârvan. **Contribuții epigrafice la istoria creștinismului daco-roman** (București, 1911) și **Începuturile vieții romane la gurile Dunării** (București, 1923) sunt două sinteze care prezintă într-o manieră erudită specialiștilor și publicului larg coordonatele fundamentale ale etnogenezei românești: *romanitatea* și *creștinismul* (p. 92). Dincolo de latura profesională însă, V. Pârvan rămâne în cadrul memoriei colective, „un model care ne provoacă mereu și ne mobilizează” (p. 94).

Printre cei care i-au continuat munca se numără Ion Nestor, Mircea

Petrescu-Dîmbovița, Dumitru Protase, Dan Gh. Teodor și Victor Spinei, care au dat cercetării arheologice o nouă strălucire și profunzime. Primul s-a impus în fața colaboratorilor și discipolilor, „prin metoda riguros științifică aplicată cu consecvență în cercetările de teren, prin felul ingenios de a «citi» și interpreta stratigrafia unui sit arheologic, prin felul în care încadra cronologic și cultural chiar și o descoperire arheologică întâmplătoare” (p. 122). Numele lui Ion Nestor va fi asociat întotdeauna cu „întemeierea” școlii de arheologie medievală, deși era specialist și în preistorie. De prisos să mai spunem că a ridicat „vălul misterului” care acoperea primul mileniu creștin (în special, perioada etnogenezei), definind și impunând în literatura de specialitate atât conceptul de „cultură de tip Bratei sau Bratei-Morești”, cât și pe cel de „cultură de tip Ipotești-Cândești”, culturi specifice Transilvaniei și regiunilor de la sud de Carpați (datate în secolele V-VI). Și tot el a valorificat primul rezultatele de la Dridu (p. 121).

Cel de-al doilea specialist nominalizat de noi s-a dovedit a fi un promotor al unor metode noi de cercetare în arheologie. Dascăl iubit de studenți, Mircea Petrescu-Dîmbovița a rămas în memoria acestora drept un exemplu de profesionalism și de rigoare științifică, care a urmărit atent integrarea acestora și după terminarea facultății (p. 136). Nu-i de mirare că recunoștința acestora se manifestă și sub forma unor lucrări omagiale. Un exemplu în acest sens fiind chiar lucrarea de față.

O operă științifică impresionantă are și Dumitru Protase, cel care s-a remarcat prin cercetarea lumii rurale, activitate de pionierat în adevăratul sens al cuvântului, devenită o constantă a preocupărilor sale de-a lungul timpului (p. 160). Istorik și arheolog al antichității, Dumitru Protase a știut să asculte și să respecte și opiniile celor care nu i-au împărtășit ideile, inclusiv a celor mai tineri, făcând dovada caracterului său deosebit (p. 165).

Dan Gh. Teodor este un alt magistru al arheologiei primului mileniu creștin, a cărui operă a fost bine primită de specialiștii din țară și de peste hotare (p. 229). Fin cunoscător al cercetărilor specialistului cu origini băcăuane, cercetări care se întind pe o perioadă mai mare de 50 de ani, Ioan Mitrea afirmă că „tot ceea ce a acumulat profesorul Dan Gh. Teodor cu privire la tehnicile cercetării arheologice moderne, de la magistrii săi, din propria-i experiență de teren, de la colegii de generație etc., nu a rămas ca „o bancă de date închisă, ferecată”, ci a împărtășit la rândul său din această experiență cu multă deschidere și talent pedagogic,

mai tinerilor săi colaboratori, convins fiind că aceasta este o datorie de conștiință a unui autentic cercetător, devenit în timp mentor, formator de noi specialiști” (p. 232-233).

Despre Victor Spinei autorul spune că are un adevărat cult pentru mării înaintași, mergând pe linia valorificării și continuării operelor acestora. Prin punerea în acord a informațiilor izvoarelor scrise cu rezultatele săpăturilor arheologice, Victor Spinei „rescrie” istoria spațiului balcano-carpatic în epoca marilor migrații (p. 327). Distins cu numeroase premii și distincții, cercetătorul ieșean rămâne o prezență activă în viața științifică românească (p. 325 și *passim*).

Alături de acești corifei ai școlii românești de arheologie este menționat și Iulian Antonescu, cunoscut contemporanilor în calitate de fondator al Muzeului de Istorie și Arheologie din Bacău și al revistei *Carpica*. Dând dovadă de o mare abilitate managerială Iulian Antonescu a reușit să obțină fonduri pentru finanțarea cercetărilor de la autorități chiar în condiții grele. Tot timpul a căutat să ofere altora condiții pentru a cerceta și publica, refuzând să-și pună semnătura pe rapoartele arheologice ale șantierelor unde el nu a participat (p. 193). Însă marele său merit constă în introducerea în circuitul istoriografiei naționale a rezultatelor cercetărilor arheologice (p. 190). Martor al activității sale, Ioan Mitrea, afirmă că acestuia i se potrivește de minune zicala conform căreia „omul sfințește locul” (p. 187). Corect, dedicat și pasionat, acesta e Iulian Antonescu, de la a cărui trecere în veșnicie au trecut peste două decenii.

Alte capitole ale lucrării au fost consacrate academicienilor Alexandru Zub și Răzvan Theodorescu. Acești mari seniori ai istoriei naționale, sunt repere ale culturii contemporane și modele pentru generațiile tinere. Teorician și analist de marcă al istoriei (p. 258), academicianul Alexandru Zub „gândește mereu disciplina istoriei nu numai ca formă de cunoaștere a trecutului, dar și ca un mijloc de regenerare și spiritualizare a nației sale” (p. 259). Este o dovadă clară că îi pasă de destinul nației în mijlocul căreia s-a născut, implicându-se activ în viața cetății, lucru perfect valabil și în cazul celuilalt senior, Răzvan Theodorescu. Deși s-au scris multe lucruri „pro” și „contra”, nimeni nu i-a putut însă contesta lui Răzvan Theodorescu opera științifică, după ce a acceptat un loc în conducerea cetății (p. 279). Important este că „fuga” din „turnul de fildeș” în spațiul locuit de cetățeni l-a întărit și motivat, dar i-a adus și nebănuite satisfacții și o faimă binemeritată. Fiind o voce

ascultată cu interes și plăcere nu numai de specialiști, ci și de cei mai tineri, Răzvan Theodorescu a reușit să integreze prin scrisul său civilizația românească și balcanică în aria culturală europeană (p. 280-281), evidențiind interdependența fenomenelor spirituale și impacul acestora asupra mentalului colectiv european. Această voce inconfundabilă încă nu și-a încheiat „dialogul” cu neamului său, din rândurile căruia încă se mai ridică în chip miraculos cei care știu să prețuiască adevăratele valori.

Din „clubul” marilor istorici face parte - în opinia autorului - și profesorul universitar Ioan Scurtu, care are un stil de muncă pârvanian. Fiind o personalitate complexă și cu o disciplină a muncii exemplară, Ioan Scurtu a demonstrat că și-a ales cu grijă „drumul în viață, în lumea științei” (p. 284). „Dovadă bibliografia impresionantă, care îl onorează și îl situează cu certitudine în elita istoricilor români din ultima jumătate de secol” (**Ibidem**).

Ce-ar mai fi de spus despre lucrarea distinsului cercetător Ioan Mitrea, lucrare care consemnează activitățile celor care și-au luat rolul în serios în plan științific, reușind să mai scrie încă o filă în cartea de istorie a neamului românesc? Cuvintele sunt prea sărace și nu pot transmite emoția și bucuria unui martor care vede cum se scrie adevărata istorie și, mai ales, de către cine.

Liliana Trofin